

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 774/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen saattohoito-oikeuden turvaamisesta koko maassa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Päivi Räsäsen /kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 774/2022 vp:

Miksi hallitus ei ole tuonut sosiaali- ja terveysministeriön asettaman asiantuntijatyöryhmän loppuraportissa ehdottamaa lakiesitystä, joka varmistaisi oikeuden saattohoitoon koko Suomessa,

millä keinoin vahvistetaan palliatiivisen hoidon osaamista ja

aikooko hallitus edistää tavoitetta palliatiivisen hoidon ja saattohoidon integroimisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmään siten, että palveluketju kattaisi kaikki elämän loppuvaiheen hoitoa tarjoavat terveyden- ja sosiaalihuollon yksiköt?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Elämän loppuvaiheen asiantuntijatyöryhmän ehdotukset liittyvät esimerkiksi asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuden tukemiseen elämän loppuvaiheessa sekä palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämisvelvollisuuteen. Sairausvakuutuslakia koskevassa ehdotuksessa esitetään erityisrahan saamisen perusteeksi osallistumista vakavasti sairaan läheisen saattohoitoon.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on arvioitu ehdotuksia, niiden edellyttämää jatkovalmistelua ja säädösvalmisteluyhteyksiä, joissa tarvittavia muutoksia voitaisiin ehdottaa toteutettavaksi. Keskeistä näissä on yhteys muuhun asiakkaan ja potilaan oikeuksiin sekä asianomaisia palveluita koskevaan lainsäädäntöön. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatapojen sekä lainsäädännön keinoja potilaan ja asiakkaan itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi tulee selvittää laajemmin. Lainsäädännön ja muun ohjeistuksen yhtenäisyyden näkökulmasta asiaa tulee arvioida kokonaisuutena.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti syksyllä 2022 selvityshenkilön selvittämään omaiselle tai läheiselle saattohoitoon osallistumisen ajalta maksettavaa etuutta. Tehtävänä oli arvioida tarvetta kyseiselle etuudelle, etuuden muotoa ja sisältöä sekä kustannusvaikutuksia. Työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskisen laatima selvitys valmistui viime vuoden lopulla. Selvityshenkilön

raportti antaa pohjaa seuraavalla hallituskaudella mahdollisesti toteutettavalle jatkotyölle ja esittelee erilaisia malleja saattohoitovapaan toteuttamiseksi.

Elämän loppuvaiheen asiantuntijatyöryhmän ja sen alatyöryhmien toimesta kehitettiin niin sanottu saattohoitopassi, joka on THL:n verkkokurssina toteutettava perustason koulutus elämän loppuvaiheen hoitoon liittyvistä asiakokonaisuuksista. Sosiaali- ja terveysministeriön saaman tiedon mukaan helmikuuhun 2023 mennessä todistuksia saattohoitopassin suorittamisesta suomen kielellä on annettu liki 18 000 ja ruotsin kielellä yli 700 kappaletta.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että terveydenhuoltolain 24 § käsittää jo nykyisellään velvollisuuden järjestää sairaanhoitopalvelut, joihin palliatiivinen hoito ja saattohoito sisältyvät. Sosiaali- ja terveysministeriö on toteuttanut vuonna 2021 valtionavustushaun palliatiivisen hoidon palvelujen tuottamista ja laadun parantamista koskevaan kolmivuotiseen ohjelmaan, jonka puitteissa alueellisiin palliatiivisen hoidon kehittämishankkeisiin on varattu noin 5,6 miljoonaa euroa. Kullakin yhteistyöalueella toteutetaan seuraavat kehittämishankkeet: kotisairaaloiminnan palliatiivisen osaamisen kehittäminen, palliatiivisen hoidon keskusten perustaminen hyvinvointialueille, asumispalvelujen ja kotihoidon henkilökunnan palliatiivisen hoidon ja saattohoidon osaamisen kehittäminen, lasten ja nuorten palliatiivisen hoidon kehittäminen, ja digitaalisten palliatiivisten palvelujen kehittäminen.

Palliatiivisen hoidon saatavuutta parannetaan tuomalla palliatiivisen kotisairaalan palvelut kotiin ja asumispalveluyksiköihin kaikkien ulottuville sekä vahvistamalla yhteistyötä eri palveluntuottajien välillä. Jokaisella hyvinvointialueella tulee olla palliatiivisen hoidon suunnitelma ja palveluketju. Tavoitteena ovat valtakunnallisesti yhtenevät käytännöt. Hankkeen on edistettävä hankkeen tuotosten integroitumista osaksi toimintoja siten, että saavutettuja uusia toimintoja ja toimintamalleja voidaan jatkaa myös hankkeen päätyttyä. Sosiaali- ja terveysministeriö tulee seuraamaan ohjelman puitteissa toteutettavaa palliatiivisten keskusten perustamista ja arvioimaan mahdollisesti tarvittavia lisätoimenpiteitä.

Helsingissä 9.3.2023

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru